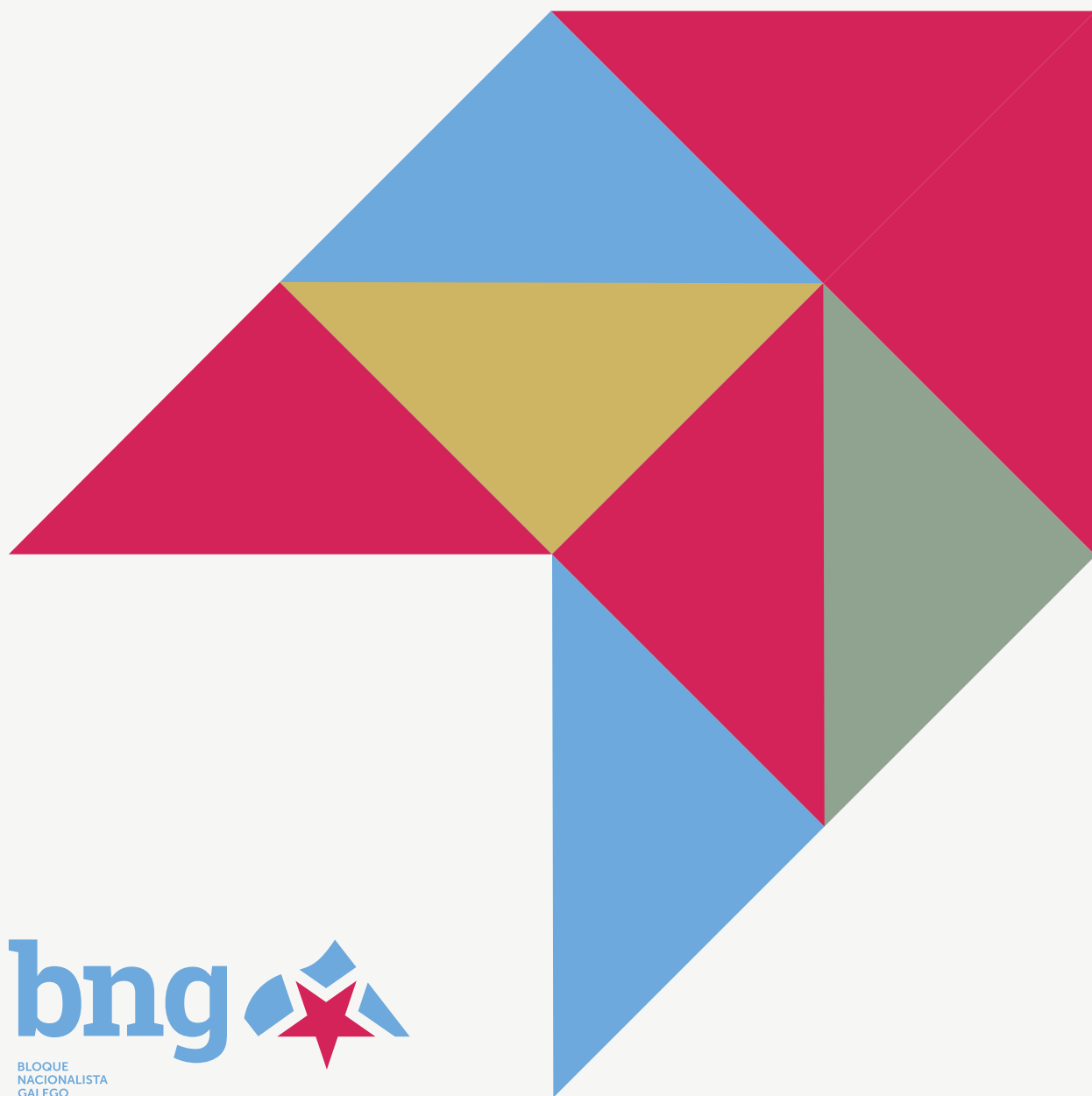

Unha política Municipal coas ideas **claras**

Programa Marco Municipais 2019

01

Construír unha nova Galiza desde os Concellos

No contexto político actual, caracterizado por unha enorme involución no Estado Español, asistimos a recortes sen precedentes nos dereitos e liberdades democráticas, ao desmantelamento dos servizos públicos e dos mecanismos de redistribución e equidade social, a unha dinámica recentralizadora e a un conxunto de medidas conducentes a maniatar as Administracións Públicas co fin de tentar incapacitalas para poderen desenvolver verdadeiras políticas públicas, de transformación social e política, en favor das maiorías sociais e do País.

A mal chamada crise tivo orixe nun colapso do sector financeiro, sen que os causantes pagasen polas graves consecuencias económicas e sociais causadas. Sen entrarmos nos múltiples factores que provocaron esa crise, certamente despois foi aproveitada a fondo polo poder real, o grande capital trasnacional, particularmente o financeiro especulativo, para que os diferentes centros de goberno adoptasen toda unha cadea de decisións que mudaron de forma profunda as coordenadas en que se move a economía, a sociedade e as institucións.

A intensa e planificada ofensiva contra a Galiza, a súa economía, os seus sinais de identidade e as súas clases populares, empeorou drasticamente a economía e o benestar da inmensa maioría dos galegos e galegas. A riqueza producida foi progresivamente detraída das clases populares e do propio País para a entregar ao grande capital español. Como consecuencia desta cruel ofensiva, a sociedade galega atópase hoxe nunha situación aínda moito máis precaria que hai algúns anos, conformando unha situación de auténtica emerxencia nacional e social.

Paralelamente, o Estado foi dando pasos firmes no ámbito lexislativo e institucional para que o deseño antisocial e antigalego adoptado fose avanzando sen obstáculos. Centrándonos nos Concellos, o poder central actuou fundamentalmente en dúas direccións: o baleirado competencial e as restricións de financiamento

e control case absoluto do seu gasto. Na Galiza vimos padecendo un sistema de financiamento local controlado desde Madrid que non se adecúa ás características do noso País e non atende as nosas necesidades. Ademais, o recorte de recursos e financiamento dos Concellos foi de tal magnitude que moitos deles pasaron case á inanición, limitándose a pagar o gasto corrente e a actualizar os pagamentos atrasados.

Isto limita moito a capacidade de intervención dos Concellos para poderen actuar, particularmente ante as cada vez máis frecuentes situacións de emerxencia social, para facer fronte ás novas necesidades sociais, ao desemprego, á pobreza e á exclusión de cada vez máis amplos sectores populares, convertendo as súas competencias socioeconómicas en papel mollado e reducindo a capacidade de actuación social da institución municipal.

Aliás, os procedementos de contratación e de control do gasto son cada vez máis complexos e controlados desde Madrid, nunha manifestación patente da fortísima recentralización que estamos a padecer. Este feito provoca un aumento de burocracia sen precedentes e unhas enormes dificultades para poder resolver as necesidades en tempos lóxicos e socialmente asumíbeis, para alén de actuaren a contrario da tan proclamada transparencia e democratización da administración local.

Mais o obxectivo principal é favorecer a penetración das grandes compañías transnacionais con sede en Madrid nos contratos de todo tipo -quer de obras quer sobre todo dos servizos públicos privatizados- en detrimento das empresas, comercio e profesionais galegos, locais e de proximidade. É mais unha maneira de detraer a riqueza do País a favor dos intereses da oligarquía española e das redes transnacionalizadas en que opera.

Tamén no ámbito político a situación evoluiu para unha crecente recentralización, españolización e autoritarismo antidemocrático. A actual configuración do Estado español aséntase nun modelo político e institucional ferreamente controlado desde Madrid con todo o aparello político, xudicial, financeiro, económico, coercitivo e mediático de que dispón o réxime. E sempre ao servizo desa ofensiva antisocial e dunha cada vez máis agresiva arremetida antinacional.

A nosa lingua, a nosa cultura, a nosa propia existencia como pobo, continuamente asediadas polas políticas do Estado e en situación moi precaria, son agora o albo predilecto do españolismo que tirou definitivamente a máscara e asume sen complexos as posicións máis ultracentralistas e antidemocráticas. Xustamente por iso, hoxe máis do que nunca a defensa da Galiza como nación e dos dereitos democráticos e as liberdades públicas están inseparabelmente ligadas e é unha tarefa que debe ser asumida decididamente desde as institucións municipais.

Frente a todo isto, a presenza do BNG nos Concellos debe servir para cuestionar decididamente o contexto tan adverso para a Galiza e as súas clases populares; para pular por reverter a situación de emerxencia que padecemos como pobo: desemprego, emigración, sangría demográfica, degradación dos servizos públicos, desmantelamento económico e produtivo, desgaleguización...; para confrontar a negación dos dereitos da nosa nación, e para defender políticas no ámbito local que se enmarcan claramente na alternativa de ruptura e soberanía que o BNG defende para a Galiza.

Porque o do BNG é un proxecto nacional e nacionalista, que parte de que tamén se pode e se debe construír unha nova Galiza desde os concellos. Unha Galiza de cidades, rural e vilas con servizos de calidade; con tecido económico vivo e emprego; con calidade de vida, e con capacidade para decidir o seu presente e o seu futuro en aras do benestar de todo o noso pobo.

Os concellos constitúen o primeiro e decisivo chanzo en que o BNG pode desenvolver políticas nacionalistas e verdadeiramente transformadoras, que melloren a vida das clases populares, que contribúan para facer medrar a cohesión social e a autoestima nacional. Porque os concellos como institución tamén poden e deben implicarse na defensa da Galiza, da nosa lingua, da nosa cultura, da democracia e dos dereitos nacionais do noso País.

Aliás, os concellos son tamén o primeiro e decisivo chanzo para articular e reforzar unha alternativa nacionalista que ofrece políticas propias, centradas na nosa realidade, sen submisión a dinámicas e intereses alleos á Galiza. Nesa medida, unha presenza elevada do BNG nos concellos contribuirá para o avance do proceso de liberación nacional da Galiza, no camiño da construción dunha hexemonía social imprescindible para a consecución deste obxectivo.

02

Principios

A acción municipal do BNG implica unha alternativa ás políticas impostas ao noso País, ao tempo que desenvolve modelos participativos asentados no criterio de pór os intereses da maioría social, das clases populares, por riba de todo. O BNG enfrenta alí onde está, tamén nos concellos, un sistema político baseado na dominación e na desigualdade. O noso obxectivo é o de traballar por unha radical transformación social que teña como eixo a participación popular e o dereito a decidirmos libremente o noso futuro. É por iso que a actuación do BNG se rexe polos seguintes principios:

- Defensa dos intereses galegos; da nosa capacidade para producir, para traballar e vivir con dignidade no noso País; da nosa lingua, da nosa cultura e do noso patrimonio, e do dereito a decidirmos con absoluta liberdade.
- Defensa e posta en práctica dos principios democráticos máis avanzados: radicalidade democrática, dereitos individuais e colectivos, participación social, laicismo. A participación popular como garantía de transparencia. Combate absoluto á corrupción.
- Defensa dos sectores produtivos galegos, da nosa riqueza natural e produtiva e do noso territorio.
- Ruptura co patriarcado, co machismo e a LGTBfobia. Políticas activas de combate á violencia de xénero e ao feminicidio. Transversalidade das políticas de igualdade. Defensa dos dereitos dos colectivos LGTB.
- Aposta decidida por políticas de defensa do medio e do territorio con criterios de sustentabilidade social e ambiental.
- Defensa da capacidade da administración pública para prestar servizos e mellorar as condicións de vida dos galegos e galegas. Defensa da xestión pública directa da administración e dos servizos públicos como a fórmula que mellor garante o funcionamento con criterios de calidade e interese público.
- Colaboración e traballo co tecido asociativo local e comarcal. Política de apoio e fomento da autoorganización social.

03

Concellos para vivir e para traballar

Loita contra o desemprego

Unha das premisas para poder garantir benestar e calidade de vida é poder contar cun traballo digno. No entanto, unha das peores consecuencias da crise e das políticas que se nos veñen impondo é a destrución de emprego ou os atrancos e dificultades para podermos desenvolver as nosas potencialidades económicas, xerando aínda maior empobrecemento, precarización e emigración. Por iso, a pesar das limitacións derivadas do ríxido marco competencial, a nosa prioridade absoluta será a de abordar estratexias dirixidas a recuperar o dinamismo económico e a creación de emprego.

O BNG nos concellos tamén se esforzará para axudar na creación das condicións para impulsar e dinamizar a economía local, a posta en valor de recursos endóxenos para atinxir un modelo de crecemento económico sustentábel, ademais de apoiar e investir no coñecemento, a investigación e a innovación para pular por un modelo económico que sexa capaz de atinxir maiores niveis de emprego.

Neste sentido, desenvolveremos algunhas liñas de actuación para revertermos a actual situación:

- Impulsar un acordo local para a creación de emprego desde unha perspectiva integrada e participada, en que se fixarán as directrices xerais básicas entre todos os axentes implicados, públicos e privados.
- Contribuír desde os concellos ao desenvolvemento económico local a través de medidas indirectas, orientadas a resolver problemas estruturais como a mellora dos transportes e as comunicacións, de servizos tecnolóxicos e avanzados ás empresas, así como a unha ordenación territorial das actividades económicas que

permita unha dotación adecuada de solo agrícola, empresarial e comercial.

– Apostar na creación de emprego público vinculado a servizos básicos locais para a poboación, como vía prioritaria para crear emprego estábel, e especificamente dirixido aos sectores de poboación que presentan taxas máis altas de desemprego, como son as mulleres e os mozos e mozas. Para tal fin, reclamaremos a supresión da limitación á creación de emprego público destinado á creación, reforzo e ampliación de servizos públicos locais, establecida nas leis orzamentarias do Estado e de Galiza.

– Fortalecer o tecido comercial e empresarial propio, apoiando o comercio local e de proximidade frenta ás grandes superficies comerciais e incentivando a compra de produtos locais e galegos.

– Participar en iniciativas e programas comunitarios experimentais de emprego e autoemprego en colaboración con entidades e concellos de ámbito comarcal, e tamén en programas de cooperación entre concellos, Xunta e Deputacións para facilitar a inserción laboral en novos xacementos de emprego.

– Crear redes de empresas comprometidas que favorezan a inserción laboral daqueles colectivos máis desprotexidos, “empresas colaboradoras”. Esta rede traballará mediante convenios a prol da igualdade de oportunidades entre todas as persoas, a través do establecemento de vantaxes para aquelas que se adiran.

– Traballar por mellorarmos a formación no eido laboral e mellorar a relación coas tres universidades públicas galegas e cos centros educativos, especialmente cos Centros Integrados de Formación Empresarial facilitando a creación de programas e actividades de prácticas.

– Intensificar a colaboración cos servizos públicos de emprego para canalizar axudas para a contratación de desempregados polas corporacións locais ou en empresas que colaboran cos concellos.

– O apoio das escolas-obradoiro centradas en recuperar a artesanía local, así como oficios especializados (cantaría, carpintaría de restauración, etc.) con alta demanda no mercado laboral e a recuperación de oficios que impliquen reparación, mantemento, reutilización e reciclaxe local de materiais e produtos usados.

Retorno da mocidade emigrada

O BNG nos concellos, na medida das posibilidades que o marco vixente permite, dará prioridade absoluta á implantación de políticas que fagan tornar a mocidade que se viu obrigada a deixar o país nos últimos anos e impidan que máis xente

nova teña de o facer. Entre as medidas urxentes para traballar nesta dirección, sinalamos as seguintes:

- Elaborar un Plan de emprego xuvenil adaptado á realidade de cada concello, identificando sectores económicos que poidan ser xacementos de emprego e orientando as políticas de ordenación urbana, mobilidade e subvencións a favorecer a implantación de novas actividades económicas.
- Impulsar a creación dunha rede municipal e/ou comarcal de empregabilidade para xente moza.
- Potenciar a creación de bolsas destinadas a titulad@s superiores, para executar proxectos de especialización, exportación e innovación da economía local.
- Apoiar proxectos innovadores de iniciativas e actividades profesionais de xente moza a través do acompañamento do desenvolvemento desde o inicio, creando espazos gratuítos de uso individual e compartido para a mocidade, onde convivan diversas culturas profesionais coas que obter sinerxías.
- Crear un servizo de seguimento da mocidade desempregada, coa finalidade de garantir e procurar a súa introdución no mundo laboral.

SECTORES PRODUTIVOS

O BNG aposta nunha estratexia que permita planificar a actuación en sectores produtivos propios que pauten procesos de recuperación económica, social e mesmo cultural. Son estes sectores tamén os que contribúen a unha loita activa contra o desemprego xa que neles podemos encontrar grandes oportunidades para a contratación ou xacementos para proxectos innovadores de iniciativas e actividades profesionais. Por iso, o BNG traballará neste ámbito, desde unha perspectiva ampla xa que son moitos os casos en que será necesaria a visión supramunicipal que achega a comarca.

Políticas para fixar poboación no rural

Un desequilibrio territorial derivado de profundos problemas estruturais que as políticas deseñadas pola Unión europea agravaron, ao desmantelar sectores estratéxicos da nosa economía, provocou a desertización de grandes zonas do noso país e un avellentamento poboacional que temos que reverter.

O BNG defende a racionalidade no proceso de ordenación do territorio do País, unha racionalidade que permita establecer un modelo territorial sustentábel que garanta o equilibrio territorial, o desenvolvemento urbanístico racional e a protección do ambiente e da paisaxe. O nacionalismo galego, sempre comprometido co territorio, continuará a loitar contra as agresións ao noso medio natural, ao sistema litoral, á rede hidrográfica, ás zonas adecuadas para o cultivo, ás zonas de montaña, ás fragas e especies autóctonas e, en xeral, aos sistemas produtivos propios.

A profundísima fenda territorial, con graves consecuencias a curto e medio prazo se non somos quen de frear o seu avance, foi agudizada por un deseño de infraestruturas que non ten en conta a mobilidade interna, con graves carencias nos servizos de transporte colectivo de proximidade ou de conexión entre as vilas e cidades galegas.

Neste contexto, é fundamental romper coas políticas de recortes e manter os servizos básicos para a poboación que vive nas zonas rurais e deseñar saídas laborais adaptadas á realidade socioeconómica e ao desenvolvemento local.

Serán liñas de actuación do BNG:

- A potenciación das actividades agrícolas e gandeiras propias de cada zona ou que puideren ser incorporadas de maneira natural e respectuosa, facilitando tamén ás saídas da produción, quer na comercialización quer na transformación.
- Facilitar a implantación de industrias de primeira transformación da produción agraria, pesqueira e marisqueira local. Simplificar os trámites meramente administrativos (sen relación coa protección patrimonial ou ambiental) no establecemento destas empresas. Conceder bonificacións fiscais até a súa consolidación. Implantar viveiros de empresas e fomentar as sinerxías.
- Promover o consumo de produtos locais e de proximidade. Traballar na creación e/ou consolidación de grupos de consumo local para articular a relación entre persoas produtoras e consumidoras.
- Fomentar a adquisición de produtos locais (do agro e do mar) nos servizos municipais (escolas infantís, comedores escolares, centros de servizos sociais, etc).
- Promover e/ou apoiar as iniciativas para a creación de mercados de produtos frescos que poñan a disposición das persoas produtos de calidade e de temporada.

Especificamente, no que ten a ver co monte, desenvolveremos as seguintes liñas de actuación:

– Defender, fronte ao modelo actual baseado en especies de crecemento rápido dirixido a nutrir as demandas da industria forestal, unha concepción máis ampla da xestión das superficies forestais como espazos produtivos e aínda como espazo colectivo, patrimonial, educativo e de lecer.

– Propor a creación de liñas de axudas para a creación de planos de ordenamento forestal.

– Traballar no recoñecemento e defensa dos montes veciñais en man común como ben social e servir de ponte entre comunidades e outros actores institucionais.

– Diversificar os aproveitamentos do monte a través de programas de actividades municipais. Nese sentido, actuaremos para a mobilización produtiva das terras forestais e compatibilizar o seu uso co uso agrícola e gandeiro a través do desenvolvemento de actividades complementarias: produción apícola, plantación de cogomelos, froitas, silvo-pastoreo...

– Asumir un papel activo en materia de vixilancia e conservación das masas forestais, controlando o impacto das pistas forestais, actuando na conservación das masas de frondosas ripícolas (de ribeira e marxe) e promovendo a protección de zonas de especial interese ambiental.

– Loitar contra a lacra dos incendios forestais dentro da competencia municipal, traballando fundamentalmente na prevención e asegurando o cumprimento rigoroso da normativa de protección de núcleos rurais, cunha política de exixencia absoluta na xestión e mantemento de faixas de xestión de biomasa nas proximidades dos asentamentos de poboación.

– Reclamar da Xunta a recuperación da profesionalización das brigadas forestais baixo mando único da administración galega e ampliar as liñas de axuda para equipamentos municipais de defensa contra os incendios (motobombas, vehículos adaptados, etc).

Sectores patrimoniais e culturais

O patrimonio natural e cultural, material e inmaterial, é un factor básico do desenvolvemento endógeno e por iso debe ser tratado, mais que como un elemento contextual, como un sector de elevado interese político. Nesa medida, debemos atender a relación entre patrimonio (conservación e identificación) e participación social para combater no novo escenario da globalización e as súas consecuencias sobre o binomio identidade – biodiversidade. Por tanto, abordaremos a posta en valor do patrimonio non só como recurso, senón como elemento fulcral na nosa

conformación e cohesión como pobo galego. Neste sentido cómpre:

- Traballar na recuperación de elementos patrimoniais materiais e inmateriais integrándoos na vida cotiá dos veciños/as a través de programas de actividades.
- Integrar todo o patrimonio na estratexia educativa, cultural e turística do Concello, creando paquetes de actividades que poñan en valor estes recursos e os dean a coñecer de forma contextualizada, ben inseridos no percurso histórico da nosa nación.

Turismo

O turismo constitúe unha fonte de riqueza que xera postos de traballo e riqueza para o territorio. Mais, fronte ao modelo netamente mercantilista imperante, debemos velar por un modelo turístico sustentábel, social, respectuoso co territorio e coherente coa visión da Galiza como un pobo de seu, cunha historia propia, un rico patrimonio e espléndidos valores naturais, culturais e de lecer no presente que deben ser preservados.

O BNG entende que o sector turístico debe desenvolverse de forma equilibrada, impedindo as saturacións espaciais e estacionais, a especulación, a masificación e as transformacións urbanísticas realizadas de costas á poboación; evitando o empeoramento das condicións materiais de vida das clases populares na vivenda e no emprego; e combatendo o deterioramento de espazos ameazados. Neste sentido cómpre:

- Impulsar un modelo de turismo diferente, que evite as concentracións de beneficios nuns poucos mentres a veciñanza, o medio ambiente e o patrimonio padecen a maior parte das consecuencias negativas. O BNG impulsará un modelo de regulación transversal que teña en conta os efectos desta actividade no emprego, o medio ambiente, o transporte, a vivenda, etc...
- Establecer criterios básicos de actuación en materia de infraestruturas turísticas, velando para que a actividade turística respecte, preserve e protexa a riqueza cultural, o patrimonio histórico-artístico e o ambiente.
- Comercializar de forma especializada os produtos turísticos nos mercados de demanda, afianzando e xerando unha dinámica permanente de comercialización mediante a creación de ofertas diversificadas.
- Rehabilitar e humanizar zonas urbanas que impulsen o comercio e hostalaría locais, e o aproveitamento do patrimonio arquitectónico en desuso como factor de atracción diferencial.

– Preocuparse permanentemente pola contextualización da oferta turística e patrimonial como parte da rica cultura galega e produto da nosa historia e do noso devir como nación.

ESPAZOS PÚBLICOS E MOBILIDADE

Os espazos públicos urbanos e os de centralidade parroquial son elementos fundamentais da socialización e da cohesión social e por tanto deben poder ser utilizados en boas condicións por toda a poboación. Expulsar as persoas do espazo público é un grave atentado á igualdade de oportunidades.

A invasión indiscriminada dos automóbiles nos espazos públicos forzou unha privatización que temos que reverter. Mais, alén disto, xera unha sinistralidade viaria urbana enorme e unha sensación de perigo que fan disfuncionais os accesos aos poucos espazos públicos con destino á poboación, prolongando de forma anómala e artificial a dependencia infantil.

Traballaremos na dirección de conseguir espazos públicos de calidade, accesíbeis, seguros, con usos plurais, en definitiva, centros de socialización e convivencia. Isto implica unhas modificacións profundas na mobilidade urbana e dos centros de vilas e parroquias, con unha necesaria inversión das prioridades entre os diferentes modos de mobilidade para establecer unha nova relación xerárquica: Peón, Bicicleta, Transporte Público, Automóbil. Dar coherencia a esta nova prelación supón un cambio moi profundo en todos os ámbitos: prioridade de pavimentos, de iluminación, de niveis dos circuítos etc., así como a unha elevada redución e pacificación do tráfico motorizado individual mediante o impulso -mesmo a partir das xestións coas administracións competentes- do transporte público colectivo desde a optimodalidade e as distintas posibilidades que puideren existir segundo as características do lugar e as necesidades de cada caso (bus, tren de proximidade, barco, transporte á demanda...)

O obxectivo xeral é devolver o conxunto dos espazos públicos ás persoas. Para isto é preciso concibir o espazo público como dereito básico das persoas e unha obriga da administración, de importancia similar a outras prestacións sociais e servizos públicos. Implica, por tanto, dar prioridade absoluta ás persoas, acceso democrático e equidade no uso dos espazos públicos. Tamén tomar en conta a perspectiva de xénero no tratamento dos espazos públicos: desde o punto de vista simbólico, da seguridade e da mobilidade.

Con base nestes criterios, desenvolveremos as seguintes medidas:

Promover e aplicar medidas que supoñan que a mobilidade peonil sexa a primeira prioridade na mobilidade municipal, avanzando na recuperación e creación de espazos públicos de calidade, accesíbeis, seguros e con usos plurais, de modo que sexan centros de socialización, convivencia e camaradaría veciñal (entre outros, prazas, parques infantís, auditorios ao ar libre, espazos para as persoas maiores e para a mocidade...). Elaboración dunha ordenanza de uso dos espazos públicos do Concello para ordenar e facilitar o seu emprego.

Priorización da bicicleta e dos medios de transporte público colectivo fronte a outros vehículos, actuando quer na regulación, quer na ordenación da circulación e no viario urbano, segundo as características e as necesidades.

– Garantir o dereito á mobilidade a través dun conxunto de medios de transporte públicos (bus, tren de proximidade e barco, entre outros), sustentábeis e sen ánimo de lucro, garantindo a comunicación e os desprazamentos por moi diversas causas só desde a rendibilidade social.

– Diseñar rutas escolares seguras nos ámbitos urbanos e vilas para fomentar o desprazamento a pé de crianzas até as escolas.

04

Democracia, participación, transparencia

As mudanzas que se produciron nos últimos anos na sociedade, na economía ou na política (en sentido profundamente regresivo) non nos poden deixar impasíbeis. Non podemos caer na resignación, no individualismo, en procurar salvacións á desesperada. É máis ca nunca tempo de compromiso, de activismo, de implicación, de participación, de procura de respostas colectivas para facerlle fronte a un sistema cada vez máis cruel e inxusto.

En tempos de involución democrática, de recorte dos dereitos e das liberdades públicas, de negación dos nosos dereitos colectivos como pobo, o BNG nos concellos e os concellos do BNG deben ser baluartes de defensa dos dereitos nacionais e democráticos e, ao tempo, exemplos de participación popular e transparencia. Desde a absoluta convicción de que é necesario, tamén achamos que esta é a única resposta posíbel a unha demanda social crecente nestes tempos de crise e de fracaso dun modelo político baseado na democracia representativa ou na suplantación dos representantes públicos á hora de tomar decisións.

Os concellos son os espazos propicios para profundar na democracia directa, na participación social e na democratización na toma de decisións. En consecuencia, o BNG asume o compromiso de implementar e alargar onde xa existen, mecanismos de participación tanto no nivel sectorial como territorial.

No concreto, o BNG comprométese a:

- Manter concellos abertos, en que os seus cargos públicos sexan accesíbeis ás veciñas e veciños.
- Impulsar a participación de todos os colectivos e entidades representativas en todos os procesos de toma de decisión do seu ámbito sectorial.

- Realizar xuntanzas abertas periodicamente en todos os barrios e parroquias.
- Facilitar a intervención directa nas sesións plenarias e comisións sectoriais e difundir en directo as sesións e xuntanzas abertas á veciñanza a través de novas tecnoloxías.
- Apoiar o tecido asociativo e os proxectos e iniciativas de interese social que desenvolva, así como a prever a súa participación na vida pública a través dos mecanismos pertinentes (Consellos de participación sectoriais ou territoriais, reunións consultivas,...).
- Impulsar a participación social na elaboración de plans e programas municipais e, particularmente, na elaboración dos orzamentos anuais por medio do mecanismo de orzamentos participativos.
- Incluír na fase de orzamentos participativos tamén a avaliación posterior da eficacia dos investimentos e proxectos executados, de forma que as veciñas e veciños poidan valorar a consecución dos obxectivos e finalidades inicialmente ideadas.
- Promover a máxima transparencia en toda a actividade municipal, empregando as tecnoloxías da comunicación para dar conta especialmente dos acordos e decisións adoptadas.

05

Concellos galegos, concellos en galego

Normalización lingüística

O noso compromiso coa normalización social da lingua ten de se reflectir en todos os ámbitos de actuación, desde a coherencia persoal até unha acción decidida na sociedade e nas institucións en que estamos e desde as que tivermos capacidade de intervención. Os concellos teñen un largo abano de posibilidades de actuación práctica no impulso ao uso social da lingua en ámbitos diversos que permiten avances palpábeis e moita visibilidade e que de ningún modo podemos desaproveitar.

No actual contexto socio-lingüístico, de perda de falantes, de ataques planificados desde o poder para frear as súas posibilidades de recuperación, des estancamento cando non retroceso en ámbitos decisivos, de non respecto aos dereitos das persoas falantes, etc, o papel en rpol da normalización que cómpre desenvolver desde os concellos tórnase crucial.

Por iso, o BNG, para alén de incluír a transversalidade dos criterios dunha política lingüística normalizadora en todas as áreas, ámbitos e sectores, creará ou reforzará áreas políticas específicas -co persoal técnico necesario- para a coordinación, planificación e desenvolvemento da política lingüística municipal.

Os principios que inspirarán a política municipal do BNG no ámbito da normalización da lingua galega:

– Entender a normalización da lingua galega como un obxectivo preferente e central da acción municipal. As accións normalizadoras dirixiranse a todos os ámbitos e procuraranse o incremento do uso e prestixio da lingua galega en todos os sectores (promoción económica, urbanismo, cultura, ensino, mocidade,...).

– Crear nos gobernos municipais unha área política de normalización lingüística e orzamento específico, así como servizo de normalización lingüística, que poderá ser local ou ter un carácter comarcal/supramunicipal.

– Implantar órganos de participación (Consello Social da Lingua) en que deben implicarse os distintos colectivos, entidades e persoas interesadas no deseño e aplicación da política de normalización.

– Intensificar a colaboración con entidades sociais (ANPAS, centros de ensino, asociacións veciñais, sectoriais, etc.) para multiplicar as accións de fomento do uso da lingua galega.

– Apoiar o tecido empresarial propio que emprega a lingua galega.

– Garantir, de forma inmediata, as seguintes actuacións:

- Garantías do uso do galego en toda a documentación municipal.
- Rueiro galeguizado.
- Atención en galego á veciñanza.
- Rotulación en galego (incentivar o emprego do galego no nome dos negocios, na súa publicidade e material escrito, con rebaixas fiscais ou calquera outra medida económica e/ou de recoñecemento).
- Campañas de normalización e programas de galeguización de actividades sociais.

Política cultural

O BNG considera que unha política cultural verdadeiramente enraizada no país contribúe de modo crucial para o noso autoconecemento e autovaloración como pobo, para alén de ser a base esencial para o desenvolvemento social e económico. Por iso, asumimos a política de promoción, divulgación e impulso á creación de cultura como un eixo central da nosa actuación municipal. En concreto:

– Entender a política cultural como unha actividade inserida na nosa realidade social e lingüística, e facelo desde unha perspectiva transformadora e social, cuxo obxectivo principal debe ser o desenvolvemento das potencialidades de todas as persoas e a afirmación e o fortalecemento da nosa identidade como nación.

– Concibir a política cultural municipal non só como un labor de difusión, mais como un conxunto en que debe ter cabida o apoio á creación, á produción propia, á investigación e o apoio ao conxunto de axentes culturais locais, nomeadamente o asociacionismo cultural.

– Dotar de rendibilidade social o traballo cultural e pór en valor as diferentes manifestacións culturais.

Para traballar en prol da dinamización cultural, son prioritarias as seguintes medidas:

– Recuperar, estudar, pór en valor e difundir todas as manifestacións da cultura popular.

– Impulsar a creación, o desenvolvemento e a consolidación de escolas de música, apoiando a iniciativa social se esta existir.

– Promover os grupos locais, facilitando espazos e incentivando a creación musical popular, tradicional e contemporánea.

– Fomentar e apoiar os sectores profesionais da cultura galega, especialmente nos ámbitos da edición, artes escénicas (teatro e danza), música, artes plásticas e investigación, co apoio e soporte da parte dos Concellos albergando espazos creativos, creando redes e desenvolvendo circuitos de contratación.

– Impulsar as artes escénicas galegas e readaptación de espazos municipais para a súa representación. Fomento da realización de mostras e circuitos de teatro e danza.

– Apoiar o teatro amador.

– Fomentar e divulgar a cultura audiovisual, especialmente o cinema galego e a produción audiovisual galega.

– Impulsar ou consolidar bibliotecas públicas integradas na Rede de Bibliotecas de Galiza, que inclúan tamén as parroquias e os barrios.

– Apoiar o libro galego e ás publicacións periódicas e diarias en lingua galega.

– Apoiar a creación e difusión da obra plástica de artistas galegos/as, tanto desde unha perspectiva histórica como actual.

– Prestar atención ás festas populares de cidades, vilas, barrios e parroquias, apoiando a presenza permanente de manifestacións da cultura nacional e popular, de contidos culturais e musicais na nosa lingua e dos nosos símbolos, facilitando a presenza da bandeira galega nas celebracións populares.

– Os gobernos municipais entenden as festas como un momento importante de socialización popular polo que, fronte á reprodución acrítica das tendencias impostas polos medios de comunicación empresariais e dominantes no ámbito español, promoverán alternativas enraizadas no país, ou modelos diferentes procedentes doutros países. Tamén se defenderá a auto-organización e participación popular.

– Potenciar os deportes autóctonos e os xogos populares, e promover o deporte tradicional a nivel local e comarcal, a través da creación de ligas locais, desde a perspectiva de entender estas prácticas como expresión da nosa cultura deportiva.

Patrimonio histórico

Para vivir unha vida digna é imprescindible poder gozar do patrimonio, poñelo en valor, traballar para o seu coñecemento e desenvolver unha planificación desde un pensamento autocentrado no país e nas galegas e galegos. De maneira especial neste ámbito, o BNG oporase á política de privatización do noso patrimonio e ao seu uso con fins especuladores e lucrativos de empresas privadas. Por outra parte, unha verdadeira política de recoñecemento e valoración dos bens de interese cultural significa tamén un pulo importante á dinamización económica e contribúe a asentar poboación.

Galiza conta con un rico e diverso patrimonio cultural, material e inmaterial, que pervive nas cidades e nas parroquias como mostra dunha identidade forte, vizosa e dinámica.

Os bens culturais non son elementos illados da súa contorna. Pola contra, deben ser considerados como parte do territorio e da comunidade. É así como adquiren valor real, opcións de uso e goce, e compromiso coa súa conservación e promoción. Polo tanto, é mediante a rexeneración, a dinamización e a promoción do espazo público, a súa revalorización como escenarios de relación social, de convivencia e lecer, como se debe entender a posta en valor dos bens culturais, como parte dunha rica tradición, dunha identidade vizosa, mais sobre todo como instrumentos de cohesión social, de actividade comunitaria, de dinamismo socio-económico e de proxección do Concello.

Serán obxectivos prioritarios da acción de goberno do BNG:

- Potenciar o sentimento de pertenza, identidade e orgullo dos veciños e veciñas arredor da historia, as tradicións, a paisaxe..., comprometendo a sociedade nun proceso de protección, conservación, uso e promoción do patrimonio local.
- Desenvolver accións que poñan en valor o territorio no seu conxunto, e que combinen actuacións complementarias en relación co medio natural e cos bens culturais.
- Considerar o patrimonio oral e inmaterial como parte fundamental do patrimonio cultural, e desenvolver liñas de actuación para a súa conservación, divulgación e goce pola cidadanía.
- Promover os valores históricos e patrimoniais como factor de atracción turística, mais tamén de identificación nacional, procurando por tanto dalos a coñecer de forma contextualizada, correctamente inseridos na historia da nosa nación.
- Poñer o patrimonio ao servizo do desenvolvemento comunitario e da cohesión social, establecendo vencellos cos distintos sectores da poboación e fomentando a participación na súa protección, conservación e dinamización.
- Mobilizar enerxías e recursos a favor da investigación, protección, recuperación, difusión e aproveitamento dos valores do territorio, a paisaxe e a historia

Memoria histórica

O concepto de 'memoria histórica' ten para o BNG un sentido amplo que abrangue a defensa dos dereitos humanos e a recuperación, valorización e difusión da historia do noso país, -que non remata tampouco no momento en que se reforma o réxime franquista- con especial atención aos movementos sociais e políticos que contribuíron para conformar a nosa identidade e conciencia nacional.

Cómpre, por tanto, apoiar desde os Concellos todas aquelas actividades que contribúan para deitar luz e a divulgar aspectos do noso devir histórico, fundamentais para mellor recoñecérmonos como pobo.

Por outra banda, cómpre denunciar a inxustiza dun sistema como o actual que se fundamenta nunha lei de punto final como é a Lei de amnistía que perpetua as elites que sustentaron a ditadura franquista e impide investigar os crimes do franquismo.

Entre outras, tomaríanse as seguintes medidas:

- Fomento da investigación da historia local como xeito de favorecer a consciencia nacional.
- Eliminación da simboloxía e do ruego alusivo ao golpe de Estado e á ditadura franquista.
- Programa de posta en valor da nosa memoria nacional.
- Dereitos humanos: tratamento desde as institucións públicas galegas, a través dun protocolo ou marco de actuación único que estableza unhas garantías de rigor para a práctica de exhumacións.
- Rehabilitación e investigación sobre a xeración de autor@s esquecid@s e silenciad@s polos poderes públicos de Galiza e que tiveron especial compromiso coa lingua propia e a cultura e a identidade galegas.
- Os concellos galegos, conscientes de que tamén na batalla pola democracia e as liberdades nacionais e populares o noso País tivo unha dinámica propia, defenderán políticas de memoria que partan da nosa identidade e da nosa historia. Por exemplo, á hora de describir o terror fascista iniciado en 1936 hai que sinalar a especificidade da represión e o exterminio sistemático; no pasado medieval de cidades e vilas salientar a nosa condición de reino independente ou o posterior proceso de dominación e aculturación”.

Dereitos e símbolos nacionais

- Os concellos galegos deben desempeñar un papel de primeira orde na cohesión da comunidade nacional galega e na afirmación da súa identidade, como parte do proceso de emancipación nacional. Neste sentido, o BNG defende as seguintes medidas desde o poder local:
- Os concellos dirixiranse sempre á comunidade nacional galega, sen aceptar declaracións ou símbolos que afirmen a nosa asimilación.
- Os concellos farán explícita a súa defensa do dereito de autodeterminación, e poderán cooperar e asociarse para defender a nosa soberanía nacional.
- Os gobernos municipais defenderán internacionalmente a nosa realidade diferenciada e actuarán como representantes do poder local galego.
- Os gobernos municipais nacionalistas visibilizarán permanentemente a pertenza á Galiza e os símbolos nacionais galegos, nomeadamente nos lugares máis em-

blemáticos do poder institucional (fachada da Casa do Concello, salón de plenos) e nos espazos públicos.

– Os representantes municipais nacionalistas manterán sempre unha práctica coherente de defensa da democracia e da nación galega, tamén fronte a todo aquilo que, no plano xurídico-político ou simbólico, supoña a súa negación.

– Os concellos, entendendo o deporte como un factor de socialización e cohesión social, potenciarán e defenderán a plena capacidade do deporte galego para se desenvolver, promovendo as federacións e competicións propias e a plena participación internacional.

06

Concellos para o benestar e unha vida digna

Deporte

A promoción da práctica deportiva contribúe para fomentar hábitos de vida saudábeis entre a poboación, constitúe unha alternativa no tempo de ocio que facilita o contacto entre veciñas e veciños, o coñecemento das realidades máis próximas e fomenta valores de esforzo, respecto e amizade. Os concellos do BNG apoiarán a extensión da práctica deportiva popular, con inclusión da perspectiva de xénero e priorizando a democratización e fomento do deporte para todas as idades e con diferentes capacidades, abrindo totalmente as portas das infraestruturas deportivas e fomentando por igual todas as modalidades deportivas. Nese sentido, desenvolveremos as seguintes liñas de actuación:

- Realizar un censo das instalacións deportivas públicas, municipais e comarcais, para optimizar o seu uso, promovendo a utilización das instalacións a nivel mancomunado entre diferentes concellos.
- Fomentar tamén a formación deportiva de xeito mancomunado, asegurando a presenza de monitores/formadores con titulación adecuada en todas as actividades deportivas que teñan apoio de fondos públicos.
- Habilitar para a práctica deportiva espazos naturais, rurais e urbanos, respectuos co ambiente.
- Impulsar a optimización das infraestruturas dos centros educativos para a súa utilización fóra do horario lectivo, en colaboración coa administración educativa e co tecido asociativo deportivo.

- Procurar o uso social e masivo das instalacións deportivas.
- Dar impulso ás actividades deportivas populares e masivas ao ar libre, a través da elaboración de proxectos deportivos para toda a poboación e da utilización das cidades como espazos onde a práctica do deporte poida ser un feito cotián a través de rotas deportivas urbanas.

Inclusión social e Benestar

O BNG entende que os Servizos Sociais son un dereito universal e, polo tanto, debemos garantir que os recursos sexan repartidos con criterios claros, planificados cunha visión global do País, con xustiza e que cumpran os obxectivos para os que son destinados.

Os servizos sociais son unha cuestión de dereito a vida digna, polo tanto non poden depender das circunstancias particulares de cada Concello, senón que todos os galegos e galegas deben poder gozar dos mesmos recursos e recibir a mesma atención, independentemente do lugar de residencia. É por iso que a nosa primeira medida consiste en exixir da Xunta da Galiza o cumprimento das súas obrigas como administración competente na atención social no conxunto do País.

Con todo, debemos partir da situación actual caracterizada pola dispersión dos servizos sociais, con actuacións da Xunta, Concellos, Deputacións, ONGs, voluntariado... o que provoca unha peor calidade na prestación con un maior gasto de diñeiro público. Consideramos que, tal como están deseñados e financiados, non cumpren a súa función de ser o instrumento necesario para loitar contra a pobreza e dar soporte ás persoas que máis o precisan.

Este despropósito é absolutamente intencionado por parte de Administración competente. Por unha banda, para dar lexitimidade á provisión de políticas sociais baseadas na asistencia-caridade social e a mercantilización fronte ao que debería ser ideal: a provisión exclusivamente pública. Por outra banda, permite utilizar os datos do xeito que a cada quen lle conveña para non descubrir unha realidade que deixa ás claras un deficiente financiamento dos Servizos Sociais por parte da Xunta de Galiza.

A actuación do BNG artículase arredor das seguintes liñas:

- Exixir da Xunta un Plan de emerxencia social para Galiza co obxectivo de paliar a grave situación de pobreza existente. O Plan incluírá medidas efectivas de natureza económica como o cumprimento dos prazos para o cobro da RISGA ou programas de vivenda efectivos que garantan que ningunha persoa ou familia

será desafiuzada da súa vivenda. Será deseñado de forma transversal por todos os departamentos do goberno galego en diálogo cos concellos, co persoal profesional dos servizos sociais, os movementos sociais, os sindicatos e os axentes sociais implicados.

– Desenvolver programas de Intervención Comunitaria en lugares de especial problemática social, en colaboración co movemento asociativo, ONG-sociais, colexios profesionais...

– Atender situacións de pobreza extrema.

– Favorecer a inserción profesional de novos grupos en risco de exclusión (desempregados de longa duración, persoas con discapacidade...).

– Ampliar o Servizo de Axuda no Fogar a todas aquelas persoas con grao de discapacidade e dependencia recoñecida.

– Crear ou ampliar os programas e servizos de información e atención a persoas idosas: Servizo de Axuda no Fogar, Xantar na Casa, tele-asistencia, transporte adaptado,... tanto municipais como conveniados con entidades ou outras administracións.

– Promover programas de envellecemento activo e achegar a actividade deportiva ás persoas máis vellas.

– Promover a creación de centros de día e residencias comarcais para persoas dependentes, exixindo da Xunta o seu financiamento e xestión pública.

– Exixir da Xunta a ampliación da rede de escolas infantís, que serán de xestión pública e integramente financiadas pola Xunta, para garantir a universalidade da prestación do servizo e o uso da nosa lingua.

– Atender a diversidade funcional, garantindo o acceso de toda a poboación a programas de inserción social e laboral, de lecer e de actividade física ou deportiva.

07

Concellos pola igualdade e contra o patriarcado

O BNG ten na súa esencia política a defensa dos dereitos das mulleres e a loita por unha sociedade verdadeiramente igualitaria. Nese empeño levamos investido moitos esforzos e conquistado moitos obxectivos. Mais tamén constatamos que ningún dereito está asegurado se non se defende a cada día e aínda, que é moito o que falta por conquistar e, por tanto, que é preciso dar novos pasos para conseguir novos avances.

A crise económica arrasou coas escasas axudas que moitas mulleres percibían por coidar as persoas dependentes da familia e a reforma laboral e a destrución de emprego expulsou moitas mulleres do mundo laboral, agravando tamén a fenda en ocupación e salarial e disparando o número de mulleres con contratos a tempo parcial. Como nos vellos tempos, a pobreza volve a ter rostro de muller.

A violencia machista e o feminicidio continúan a ser unha lacra que ameaza permanentemente a seguranza e a vida das mulleres, aliás, nun contexto en que sectores reaccionarios pretenden de novo normalizar o machismo e a xustiza continúa a tratar as vítimas como culpadas en canto as súas decisións amparan e fomentan a comprensión cos agresores.

Neste contexto, é fundamental unha política activa desde os concellos que confronte o patriarcado, que defenda os dereitos das mulleres, que exixa mudanzas xurídicas e sociais, que denuncie a permisividade e as irracionais actuacións xudiciais, que implique a sociedade -especialmente a mocidade- na loita pola igualdade e que despregue a súa propia programación para conquistala.

Compre desenvolver desde os Concellos Plans de Igualdade Municipal, utilizando todos os recursos que foren precisos para a súa difusión, implantación e avaliación. Entendemos que a actuación municipal debe desenvolverse en tres áreas: Participación e acceso á información e aos recursos; promoción da igualdade entre homes e mulleres, e abordaxe integral da violencia de xénero.

Para o BNG, promover a igualdade entre homes e mulleres pasa por fomentar a mudanza de valores, rachando co modelo actual de socialización sexista, promovendo novas formas de ser mulleres e homes e avanzando nun modelo de relacións simétricas. Para iso despregaremos todas as accións que foren precisas no ámbito municipal, entre elas:

- Impulsar actuacións dirixidas a garantir o acceso e a permanencia das mulleres no traballo en condicións de igualdade.
- Mellorar as condicións laborais en sectores de emprego feminizados.
- Impulsar e apoiar a economía social e outras iniciativas que incorporen a perspectiva de xénero no seu funcionamento e posibiliten unha menor dependencia de acceso a recursos.
- Apoiar e promover a iniciativa das mulleres en proxectos innovadores de actividades profesionais.
- Favorecer a conciliación e a corresponsabilidade da vida persoal, laboral e familiar.
- Incorporar cláusulas sociais na contratación pública, coa finalidade de favorecer a selección de empresas que destaquen por desenvolver unha política en prol da igualdade.
- Promover a alfabetización informática das mulleres para combater a fenda aínda existente na formación e uso das novas tecnoloxías.
- Fomentar o incremento da implicación social das mulleres, promovendo o asociacionismo e a súa participación activa na toma de decisións da comunidade.
- Xerar estratexias para que as mulleres avancen na ocupación do espazo público.
- Romper co ritualismo de moitas campañas conmemorativas das datas que lembran a loita das mulleres para ir de verdade ao centro do problema, con propostas e mensaxes arriscadas e novas, que peten na conciencia colectiva.

- Integrar a perspectiva de xénero nas políticas municipais, en todos os programas, actuacións, documentos... tanto do propio Concello como das asociacións e empresas que traballen co Concello. Nos caos en que for preciso, establecer parámetros de discriminación positiva.
- Abordaxe integral da violencia de xénero para loitar contra o crime máis frecuente no mundo, expoñente da máxima expresión da desigualdade e dominación masculina. Isto leva parello o fortalecemento da consciencia colectiva, social e política; da autonomía e crecemento das mulleres; o autocoidado, e o traballo directo coas vítimas.
- Manter e fortalecer os Centros de Información ás Mulleres e dos seus servizos de atención psicolóxica e legal, como recurso fulcral en materia de prevención e mesmo de atención directa e integral ás vítimas de violencia de xénero.
- Impulsar foros de mulleres (Consello das Mulleres, Consello das Mulleres Novas, Mesa de Loita Contra a Violencia...), así como o desenvolvemento do Plans de Igualdade.
- Apoiar as asociacións que traballan coas mulleres que son ou foron vítimas de violencia machista.
- Promover a presenza das mulleres con visión de xénero nos lugares de decisión de asociacións, entidades e organismos.

08

Servizos públicos de calidade

A prestación de servizos públicos básicos (iluminación pública, vías e espazos públicos, recollida de RSU, subministración de auga potábel e saneamento, tránsito nas áreas urbanas...) está entre as competencias municipais máis xenuínas e, por tanto, ás que no ámbito da xestión se debe dar prioridade fronte á asunción de competencias impropias.

Quer o marco legal quer o exíguo financiamento, as restricións do endebedamento e os límites da normativa sobre o déficit e estabilidade orzamentaria acoutan a capacidade de manobra dos concellos para ampliar a actuación cara a novas necesidades. Nesa medida, é nas competencias propias onde os concellos deben centrar os seus esforzos.

Mais, como os concellos non poden nin deben desatender nunca as necesidades da súa veciñanza, será criterio permanente do BNG reclamar o cumprimento das outras administracións das súas obrigas na prestación dos servizos públicos da súa competencia, apoiando sempre -e encabezando, se for o caso, as reclamacións e mobilizacións sociais que se puideren producir.

O BNG procurará sempre unha xestión dos recursos públicos optimizada, buscando o máximo rendemento e a eficacia no conxunto da actuación municipal e especialmente na prestación dos servizos públicos polo impacto que poden ter na mellora das condicións de vida dos galegos e galegas.

A xestión pública e directa dos servizos debe constituír un sinal distintivo da política municipal do BNG. Nas últimas décadas véñense aplicando métodos de xestión indirecta que representan unha modalidade de privatización. Así, grandes empresas multinacionais poden ampliar o seu beneficio a custa de actividades tan relevantes como a subministración de auga, a xestión do lixo, a limpeza viaria, a

axuda no fogar ou a limpeza de edificios municipais, entre outros. As consecuencias foron negativas tanto para a calidade dos servizos, máis caros e ineficaces, como para a o emprego e as propias finanzas municipais. Alén de ser causa de corrupción, é tamén unha forma de detracción dos recursos dos galegos e galegas en beneficio de empresas de fóra.

Por iso o BNG defende a xestión pública directa da administración e dos servizos públicos como a fórmula que mellor garante o funcionamento con criterios de calidade e interese público. En consecuencia, sendo conscientes das dificultades impostas polo Estado coa intención de privilexiar a xestión concesionada a empresas privadas, manteremos a xestión pública e pularemos pola recuperación da xestión directa dos servizos públicos privatizados sempre que for posíbel.

Por tanto, loitaremos contra as medidas de 'estabilidade' que estrangulan a capacidade dos Concellos e exixiremos a transformación de todas as condicións (marco legal, financiamento local, etc...) que teñen como obxectivo entorpecer a xestión directa. Ademais, os Concellos do BNG informarán con transparencia á veciñanza de todas as limitacións impostas polo réxime español e o modelo social vixente, no camiño de profundizar na concienciación popular sobre a necesidade da súa superación.

O BNG defende un proceso de comarcalización real e efectivo, que dote as comarcas de personalidade xurídica e capacidade operativa para poderen asumir boa parte das competencias das Deputacións. Neste contexto, o BNG seguirá a propor fórmulas comarcais ou mancomunadas para a xestión de determinados servizos para poder incrementar a oferta e mellorar a prestación optimizando ao mesmo tempo os recursos.

O BNG defende un uso alternativo do poder público de contratación. Cando sexa necesaria recorrer a ela, a contratación pública será estratéxica e responsábel para acadar obxectivos sociais (cláusula social), éticos (comercio xusto e responsábel) e ambientais (cláusula verde).

Neste sentido, desenvolveremos as seguintes liñas de actuación:

– Posta en valor e uso do efecto transformador do poder de contratación dos servizos públicos municipais, como operadores económicos que son, con capacidade de intervir e influír nos mercados de bens e servizos, para artellar a economía desde a responsabilidade social que supón a creación de emprego estábel, de calidade e sustentábel.

– Inclusión de cláusulas para que a contratación pública estratéxica e responsábel acade obxectivos sociais, éticos, ambientais e lingüísticos. Así, introduciranse

cláusulas sociais, de comercio xusto e responsábel, verde, lingüísticas e con perspectiva de xénero, valorando ás entidades sen ánimo de lucro, á economía social e á integración de colectivos desfavorecidos ou que presentan dificultades de inclusión social.

– Aposta polas compras e subministracións de produtos que existan en galego (programas, equipos informáticos e electrónicos, produtos alimentarios, medios de comunicación e subministracións de todo tipo) e que fosen elaborados en condicións óptimas de sustentabilidade e de comercio xusto, responsábel e ético. Valoración do domicilio social das empresas e a creación de emprego no ámbito local, comarcal e nacional galego.

– Emprego dos servizos financeiros da banca cooperativista galega e da banca ética. Inclusión nos pregos de condicións para a adquisición de crédito ou doutros servizos financeiros a exixencia ás entidades dunha declaración de compromiso ético, social, lingüístico e de xénero, nos seus produtos financeiros, empresas ou grupos en que invistan.

Do mesmo modo, será promovida a modalidade de contratos reservados para Centros Especiais de Emprego e Empresas de Inserción Laboral, co obxectivo de fomentar a integración sociolaboral de colectivos desfavorecidos e con especiais dificultades de acceso ao emprego.

Promoverase un uso eficiente, racional e aberto dos recursos públicos, reparando na necesidade de:

– Revisión, cando proceder, das autorizacións e concesións demaniais sobre bens de dominio público e dereitos municipais, sinaladamente daquelas outorgadas con contraprestación, condición ou suxeitas a taxas. Tamén se efectuará unha revisión e avaliación de todos os grandes contratos de subministracións, particularmente da enerxía e das telecomunicacións, para impulsar a licitación con criterios de sustentabilidade e economía social (empresas enerxéticas que subministren enerxía libre de emisións, etc...).

– Inventario de todos os bens, móbeis e inmóbeis, coas ferramentas que proporcionan os recursos tecnolóxicos, non só para determinar o seu número, o seu valor, as súas características e o seu estado, senón tamén para os situar xeograficamente e os controlar.

– Elaboración dun regulamento de uso dos equipamentos públicos do Concello para facilitar o seu emprego.

Residuos sólidos urbanos

A recollida, transporte e tratamento dos residuos sólidos urbanos (RSU) constitúe un dos servizos municipais máis complexos e que máis recursos públicos consume pois é preciso un importante investimento en materiais e persoal para acadar uns estándares de calidade óptimos, tanto na frecuencia da recollida como no seu posterior transporte e tratamento.

O BNG sempre rexeitou e continúa a rexeitar o tratamento dos residuos municipais no modelo de Sogama, baseado na incineración de case totalidade dos residuos e que non dá cobertura á necesidade ambiental e legal de reciclar os bio-residuos.

Por iso promovemos un novo paradigma na xestión dos residuos sólidos urbanos, apoiado na implicación colectiva e a participación directa de toda a sociedade, pois esa é a premisa para que realmente poida funcionar. Un modelo destas características leva apareladas mudanzas moi significativas en todo o proceso de xestión do lixo municipal e implica a apertura dun fondo debate ambiental e social.

Con carácter xeral, desenvolveremos as seguintes liñas de actuación:

- Modelo e frecuencia de recollida rural e urbana que garanta unha separación de calidade da materia orgánica e das demais fraccións do lixo.
- Aposta decidida na compostaxe, buscando sempre as mellores fórmulas de colaboración inter-institucional que a fagan posíbel.
- Impulso á compostaxe doméstica e comunitaria.
- Ordenanzas fiscais adaptadas ao novo modelo que primen a recollida de calidade, a autocompostaxe e a redución da produción de residuos.
- Xestión de residuos especiais (grandes produtores, comercio e hostalaría, industriais, algas, restos vexetais, etc.).
- Colaboración pública coas entidades sociais e comunidades de montes para a mellora dos solos forestais e produtivos coa achega de materia orgánica.
- Programa de educación ambiental e sensibilización social.

Ciclo da auga

A auga é un recurso escaso. Un dos grandes retos da humanidade é o abastecemento de auga potábel á poboación en condicións de seguranza. Na actualidade, un dos obxectivos principais aos que se enfrontan todas as sociedades é dar un tratamento adecuado, eficaz e eficiente, a todo o ciclo da auga (captación, distribución, saneamento e depuración).

As competencias municipais relacionadas co ciclo da auga limítanse á distribución e á rede primaria de saneamento; son competencia da Xunta e do Estado a captación e o sistema de depuración. Este sistema competencial implica necesariamente o acordo entre as distintas administracións públicas para conseguir o fechamento do ciclo de modo adecuado e eficaz. Para garantir o tratamento completo do ciclo da auga cómpre:

- Exixir da Xunta da Galiza a elaboración, financiamento e execución dos plans galegos de saneamento, depuración e abastecemento.
- Garantir o sistema de saneamento (en colaboración coa Xunta da Galiza) procurando as solucións máis adecuadas aos diferentes tipos de núcleos, á súa configuración orográfica e tamaño.
- Completar a separación de pluviais e fecais nas redes urbanas.
- Manter un sistema de vixilancia e control da rede para arranxar as deficiencias existentes e detectar as novas que puideren xurdir, tanto en abastecemento como saneamento.
- Colaborar coas comunidades de augas, o sistema de abastecemento de auga no rural máis adecuado do punto de vista ambiental, para garantir auga de calidade e en cantidade suficiente para os núcleos rurais.
- Impulsar un cambio de modelo de xestión integral da auga que teña en conta o problema cíclico da seca e a súa previsíbel agudización nos próximos anos debido ao cambio climático: un novo modelo que coide os recursos hídricos (como fonte dunha inmensa riqueza biolóxica, paisaxística, social e económica que hai que preservar) e que comprometa as institucións e toda a sociedade na corresponsabilidade, no aforro, na reutilización e, en definitiva, nun uso racional, eficiente e sustentábel dos ecosistemas fluviais e da auga.

09

Concellos ben xestionados

Existe unha constatación palpábel sobre a insuficiencia dos recursos económicos cos que contan os Concellos para atender o elevado número de servizos que prestan á veciñanza. Ademais, o actual marco tributario local resulta particularmente inadecuado a respecto das necesidades económicas e financeiras que require a actuación da administración municipal.

O sistema fiscal local é pouco equitativo, ríxido, insuficiente, e as máis das veces, regresivo. A súa reforma pasa pola adecuación das bases á actividade económica actual e por procurar un financiamento máis independente para todos os Concellos.

Neste sentido, o BNG considera necesario actuar en dous niveis diferentes: modificar o actual sistema de Participación nos Ingresos do Estado (PIE), propiciando a integración plena da transferencia da PIE nos orzamentos da Xunta de Galiza e adaptar así a participación ás características do territorio e da organización local galegas e promover a aprobación dunha Lei Galega de Facendas Locais, que constitúa o marco de referencia do financiamento municipal, que promova a autonomía financeira municipal tanto no que fai referencia á ordenación e xestión dos tributos.

Entre tanto, defendemos a utilización de criterios de reparto alternativos aos establecidos actualmente para as transferencias do Estado, mediante a incorporación, xunto co de poboación, doutros criterios adecuados á realidade dos Concellos galegos tales como a extensión territorial, densidade de poboación, dispersión poboacional, etc.

Para o BNG é fulcral traballarmos nunha política tributaria municipal que estea ao servizo da veciñanza e para iso o Concello debe utilizar todos os instrumentos fiscais de que dispón para complementar o seu financiamento.

É por iso que propomos :

- Traballar na loita contra a fraude fiscal, que constitúe una vía importante para aumentar o nivel de recursos dispoñíbeis e obter unha mellor distribución social da carga fiscal efectiva.
- Propiciar unha integración paulatina dos servizos de recadación das deputacións coa Axencia Tributaria Galega, para mellorar a capacidade fiscal e a información tributaria dos concellos.
- Xestionar intensa e eficazmente a captación de recursos diante de outras administracións, incluídos os fondos de programas europeos, para abordar proxectos de infraestruturas das diferentes áreas de funcionamento do Concello.

O BNG tamén defende no eido municipal a xustiza e a equidade fiscal. As medidas fiscais e de prezos públicos tamén deben ter en conta a necesidade e a capacidade económica da maioría social da poboación. É por iso que propomos as seguintes actuacións:

- Aplicación de criterios de xustiza social no ámbito da fiscalidade municipal para aquelas situacións económico-sociais das persoas contribuíntes, especialmente do colectivo das persoas desempregadas, das persoas perceptoras de pensións da Seguridade Social na contía mínima legalmente establecida e das persoas físicas titulares de actividades dedicadas ao pequeno comercio de barrio que atravesan dificultades para os efectos de reducir a súa carga tributaria mediante a modificación das ordenanzas fiscais correspondentes, incluíndo aquí tamén as taxas e prezos públicos.
- Bonificación do cento por cento ás persoas obrigadas ao pago de prezos públicos pola prestación de servizos municipais do Concello da Coruña cando acrediten estar en situación legal de desemprego ou sexan persoas perceptoras de pensións da Seguridade Social na contía mínima legalmente establecida.
- Aplicación dun sistema de axudas que permitan o aboamento do imposto de bens inmóbeis aos colectivos máis castigados pola crise.
- Outra política fiscal e bonificacións no que ten a ver co pago do IBI.
- Plan de pago personalizado de impostos municipais (ou plan tributario personalizado), ampliando esta medida de impacto positivo tanto sobre a Facenda Municipal, que conta con maior liquidez sen recorrer a vía do financiamento externo a curto prazo ou a créditos a curto prazo (o que supón o pago de intereses), como sobre o propio suxeito obrigado ao pago, ao ver reducida a contía final que ten que ingresar en concepto de débeda tributaria.

O BNG solicitará, no marco da reforma do Sistema Fiscal Local, a adopción das

seguintes medidas complementares, tamén de competencia estatal:

- Devolver aos Concellos o IVE que estes pagan como consumidores finais, nomeadamente nos investimentos.
- Estabelecer nos orzamentos xerais do Estado compensacións en dirección aos Concellos por inmóbeis da Igrexa Católica, bens afectos á Defensa, e outros, froito dos compromisos internacionais do Estado. Reclamar a tributación dos bens da Igrexa Católica non destinados ao culto.
- Simplificar e axilizar as compensacións por colexios concertados e outras.
- Imposición de gravames adicionais na tributación local ás vivendas e locais comerciais de construtoras e bancos sen uso para disuadir da especulación, excepto que se puxeren ao dispor dos programas municipais de aluguer social.
- Transferencia de competencias sobre xestión catastral á Xunta de Galiza, acompañada do establecemento de convenios co adecuado financiamento para que os Concellos poidan xestionar os cambios de dominio e os cambios físicos, así como ter participación efectiva nos relatorios de valores.

Co obxectivo de racionalizar e optimizar os recursos económicos e os investimentos, buscando sempre a máis elevada rendibilización social, defendemos:

- Implantar progresivamente o enfoque plurianual e estratéxico nos investimentos locais. En todos os concellos procurarase elaborar un Plano Económico para o mandato da corporación municipal no que queden establecidas as prioridades en materia de investimentos. En dito Plano figurarán as obras a executar no medio prazo, coas partidas que previsibelmente son necesarias para a súa execución, e darase tamén prioridade a investimentos que procuren melloras ambientais (eficiencia enerxética, depuración, recuperación ambiental, sendas peonís, para bicicletas e patinetes eléctricos) e sociais (equipamentos sociais e culturais que promovan a cohesión social).
- Reivindicar das Deputacións Provinciais a consolidación de Planos Únicos que se foron implantando e que pasen tamén a formularse con carácter plurianual, para que os concellos conten cun marco de financiamento orientativo para todo o mandato.
- Reclamar da Xunta a integración no Fondo de Cooperación Local, como fondos incondicionados de cada concello, as subvencións finalistas hoxe en día previstas nos orzamentos da administración galega e que responden a competencias locais (protección civil, infraestruturas rurais, planeamento e xestión territorial, etc).